

Motion

1981/82:565

Gunhild Bolander

Begränsning av innehav och nyttjande av metalldetektorer

Gotland är i förhållande till sin yttorlek rikast på ädelmetallfynd från förhistorisk tid i världen.

Det skydd som lagen om fornminnen ger dessa fyndplatser har visat sig otillräckligt, då den tekniska utvecklingen av metallsökarapparatur ej kunde förutses då lagen fastställdes. Stimulerande orsaker till lagöverträdelser utgör utomordentligt höga priser på de mynt som ingår i de gotländska skatterna. Dessa mynt har blivit allt begärligare som av inflationen oberoende investeringsobjekt. Motåtgärder har från ansvariga myndigheters sida vidtagits redan sedan 1970. Åtgärderna har först genomförts i form av upplysningsverksamhet såsom radioföredrag, publikationer och liknande.

Efter talrika varningar från utländska institutioner och senast officiella demarscher från Europarådet har en skärpning av gällande lagstiftning förberetts. Vidare har länsstyrelsen i Gotlands län genom kungörelse om speciell fridlysning sökt stärka skyddet av de berörda fyndplatserna till dess en lagändring kan komma till stånd.

Slutligen har, genom särskilt av riksdagen beslutat anslag, en systematisk efterundersökning med metalldetektorer igångsatts av de ca 700 kända och till sitt läge publicerade fyndplatserna av skattfynd på ön. Denna undersökningsverksamhet har pågått i snart tre års tid och visat att flertalet av de äldre fyndplatserna ännu innehåller mynt och andra föremål, ofta i betydande mängd.

De vidtagna åtgärderna har emellertid visat sig otillräckliga. Under senaste tid har situationen på ön genom hänsynslöst utnyttjande av de ovan påtalade bristerna i gällande lagstiftning förvärrats till den grad att man från arkeologiskt håll nu menar att en krissituation uppstått.

De genom publikationer kända fyndplatserna utsätts just nu för systematisk plundring med hjälp av avancerade metalldetektorer, som marknadsförs med reklam, vilken torde närma sig uppmaning till lagbrott.

En rapport om läget har till riksantikvarieämbetet avgivits av den tjänsteman som anställts för att genomföra de ovan nämnda efterundersökningarna.

Då nu alla möjligheter att med gällande lagstiftning hejda den för fornminnesvården på Gotland katastrofala utvecklingen uttömts, torde ett licenstvång för innehav och nyttjande av metalldetektorer i linje med Europarådets rekommendationer vara den enda effektiva åtgärd som kan vidtas. Licenstvånget bör införas omedelbart och t. v. endast gälla Gotland.

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning innehållande licenstvång för innehav och nyttjande av metalldetektorer och att detta t. v. skulle gälla endast Gotland.

Stockholm den 20 januari 1982

GUNHILD BOLANDER (c)